

Protokół

Z warsztatów Grup Roboczych ds. Nowej Perspektywy Finansowej 2014-2020 oraz ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko, funkcjonujących w ramach działania krajowej sieci organów środowiskowych i instytucji zarządzających funduszami unijnymi „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”, które odbyły się w dniach 14-15 marca 2013 r. w Ministerstwie Środowiska, ul. Wawelska 52/54 w Warszawie.

W warsztatach dotyczących adaptacji do zmian klimatu wzięli udział eksperci z Francji:

Phillips Celine - ADEME, Dział ds. Klimatu

Beriot Nicolas - sekretarz generalny ONERC

Reyssset Bertrand - specjalista ds. adaptacji ONERC

Schram Johan - biuro badań specjalizujące się w planowaniu energetycznym i walce ze zmianami klimatycznym

ONERC - Narodowe centrum obserwacji skutków globalnego ocieplenia

ADEME - Francuska Agencja Ochrony Środowiska i Zarządzania Energią

Pan Piotr Otawski, Zastępca Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska powitał gości zagranicznych oraz członków Grup Roboczych. Następnie wygłosił krótkie wprowadzenie na temat krajowej strategii adaptacji do zmian klimatu oraz projektów związanych z adaptacją. Podkreślił, że bardzo ważna jest wymiana informacji w tym zakresie z innymi państwami członkowskimi.

Następnie przedstawiciele francuskiego Ministerstwa Ekologii, Zrównoważonego Rozwoju oraz Energii podziękowali za zaproszenie do udziału w warsztatach i wygłosili wprowadzenie na temat kwestii adaptacji do zmian klimatu we Francji.

Pani Joanna Kopczyńska, naczelnik wydziału w Departamencie Funduszy Europejskich MŚ, a także pełniąca obowiązki Przewodniczącej Grupy Roboczej ds. Nowej Perspektywy Finansowej 2014-2020 powitała wszystkich obecnych na spotkaniu. Podkreśliła, że pierwsze projekty programów operacyjnych zarówno regionalnych, jak i krajowych powinny być gotowe 15 kwietnia 2013 r. Przedstawiła także stan obecny ustaleń związanych z budżetem UE na lata 2014-2020. Polska będzie nadal największym beneficjentem środków polityki spójności.

Następnie Pan Szymon Tumielewicz, Zastępca Dyrektora w Departamencie Zrównoważonego Rozwoju MŚ wygłosił prezentację na temat „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)”. Celem powstania dokumentu jest m.in. wzmocnienie filaru adaptacyjnego w polityce klimatycznej, zmniejszenie wrażliwości kraju na zmiany klimatyczne, stworzenie warunków dla stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk związanych ze zmianami klimatu.

Opracowanie SPA 2020 wynika z wymogów Komisji Europejskiej określonych w 2009 r. w Białej Księdze - Adaptacja do zmian klimatu: Europejskie ramy działania, COM(2009)147.

SPA 2020 jest elementem szerszego projektu badawczego o nazwie KLIMADA, realizowanego przez Instytut Ochrony Środowiska na zlecenie MŚ, ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Przygotowanie SPA 2020 podzielone zostało na dwie części:

- I faza - przygotowawczo-analityczna (2009-2011).

W tym okresie zrealizowano między innymi następujące działania: utworzenie międzyresortowego Komitetu Sterującego, powołanie interdyscyplinarnego Zespołu Realizacyjnego, analiza dotychczasowych wyników projektów badawczych, opracowanie scenariuszy zmian klimatu w różnych skalach czasowych i przestrzennych (regiony), ocena wpływu zmian klimatu i wrażliwości w najbardziej podatnych sektorach, ocena kosztów i korzyści działań adaptacyjnych oraz kosztów zaniechania podjęcia działań.

- II faza - wykonawcza, rozpoczęła się w roku 2012.

W grudniu 2012 r. projekt SPA 2020 otrzymał akceptację przez Kierownictwo Resortu, następnie został przekazany do wstępnych uzgodnień międzyresortowych. W styczniu i lutym 2013 r. prowadzono uzgodnienia międzyresortowe i SOOŚ. W marcu przewidziano przeprowadzenie konsultacji społecznych.

Główne tematy zawarte w SPA 2020:

- diagnoza i scenariusze zmian klimatu,
- cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach do roku 2020 w odniesieniu do: gospodarki wodnej, rolnictwa, leśnictwa, różnorodności biologicznej (w tym NATURA 2000), zdrowia, energetyki, budownictwa i gospodarki przestrzennej, obszarów zurbanizowanych, transportu, obszarów górskich, strefy wybrzeża,
- działania adaptacyjne, w tym działania priorytetowe, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację oraz podaje wskaźniki monitorowania i oceny realizacji przyjętych celów,
- ramy finansowe.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Następnie prelegent zaprezentował powiązania SPA 2020 z innymi dokumentami strategicznymi w ramach systemu zarządzania rozwojem w Polsce. Ze SPA powiązana jest m.in. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. Dokument ten ma charakter strategiczny i stanowi podstawową wytyczną dla systemu planowania przestrzennego w Polsce.

Przedstawiciel MŚ wspomniał także o innym przygotowywanym dokumencie - Krajowa Polityka Miejska (KPM). Założenia KPM odnoszą się do zmiany klimatu, jako wyzwania horyzontalnego, specyficznie ujawniającego się w miastach.

Następnie przedstawił scenariusze klimatyczne dla Polski. Do roku 2030 największe zagrożenie dla sektorów gospodarki, w tym dla miast, będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe i klimatyczne. Wymienił także kluczowe kierunki działań oraz działania priorytetowe przedstawione w krajowej strategii adaptacji.

W dalszej części wystąpienia prelegent przedstawił system wdrażania SPA 2020. W dokumencie zaproponowano działania szczególnie istotne do przeprowadzenia w województwach. W realizacji działań przewidzianych w strategii będą brały udział następujące podmioty: administracja szczebla centralnego, samorządy województw, samorządy lokalne oraz przedsiębiorcy.

W projekcie dokumentu wskazano także koszty wdrażania SPA 2020, jak również szacunkowe koszty bezczynności. Łącznie działania adaptacyjne (w tym działania zawarte w innych strategiach rządowych) oszacowano na kwotę 81 mld zł. (koszty działań SPA 2020 – 62 mld zł).

Działania przewidziane w krajowej strategii adaptacji zostaną sfinansowane przez krajowe środki publiczne, prywatne oraz środki UE.

W trakcie wystąpienia pan Szymon Tumielewicz poinformował, że Ministerstwo Środowiska we współpracy z Instytutem Ochrony Środowiska rozpoczęło pracę nad utworzeniem platformy internetowej „KLIMADA”, która zostanie uruchomiona na przełomie kwietnia/maja 2013 roku. Strona <https://klimada.mos.gov.pl> będzie nowoczesnym portalem, na którym znajdą się wszelkie informacje dotyczące zmian klimatu i adaptacji.

W końcowej części wystąpienia prelegent zaprezentował dalsze planowane działania związane z realizacją SPA oraz projektu KLIMADA do 2020 r.

Następnie Pan Przemysław Mentkowski, przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego zapytał przedstawiciela Ministerstwa Środowiska, czy regionalne programy operacyjne powinny być zgodne ze SPA 2020 oraz czy należy zawrzeć w nich działania przewidziane dla województw?

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Według Pana Tumielewicza przełożenie SPA 2020 na regionalne programy operacyjne nie będzie obligatoryjne. SPA ma stanowić inspirację oraz merytoryczną podstawę dla osób zajmujących się programowaniem.

Następnie Pani Joanna Kopczyńska przedstawiła prezentację dotyczącą finansowania działań adaptacyjnych w obecnej perspektywie finansowej 2007-2013.

Prelegentka opowiedziała o przeprowadzonym w 2012 roku badaniu ewaluacyjnym dotyczącym komplementarności działań realizowanych w ramach osi I–V PO Infrastruktura i Środowisko z innymi działaniami w ramach NSRO. W zakresie badania znalazły się również odniesienia do kwestii klimatu. Metodologią wskazaną do obliczenia wielkości nakładów były tzw. wskaźniki z RIO (OECD) czyli wskaźniki opracowane po konwencji w Rio (Szczyt w 1992 r.).

Wskaźniki te dzielą się na 3 typy:

- wsparcie dla projektów związanych z różnorodnością biologiczną,
- wsparcie dla projektów związanych ze zmianami klimatycznymi,
- wsparcie dla projektów związanych z przeciwdziałaniem pustynnieniu.

Prelegentka zaprezentowała tabelę przedstawiającą wartość środków UE przeznaczonych na realizację projektów dotyczących adaptacji do zmian klimatycznych. Najwięcej środków w ramach POIiŚ przekazano na rozwój infrastruktury przeciwpowodziowej. Na ten cel w ramach RPO przekazano prawie 200 mln zł. W całej polityce spójności i instrumencie Life na adaptację do zmian klimatu wydano w obecnej perspektywie finansowej ponad 4 mld zł.

W Wieloletnich Ramach Finansowych (budżet na lata 2014-2020) przyjęto, że co najmniej 20% wydatków będzie związanych z działaniami klimatycznymi.

W kolejnej części spotkania Pan Nicolas Bériot oraz Pan Bertrand Reysset wygłosili prezentację na temat polityki francuskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu.

Pan Nicolas Bériot podkreślił, że pod koniec lat 90. kwestia adaptacji była jeszcze mało znana nawet wśród polityków. W 2001 roku, na wniosek Senatu, powołano Narodowe centrum obserwacji skutków globalnego ocieplenia (ONERC).

Prelegent zauważył, że od momentu dramatycznych konsekwencji fali upałów w 2003 r. we Francji, które spowodowały 14 800 ofiar śmiertelnych, zaczęto skupiać większą uwagę na zmianach klimatu.

Następnie Pan Bertrand Reysset przedstawił genezę powstania francuskiego Krajowego Planu Adaptacji do Zmian Klimatu (na lata 2011-2015), który został opracowany w 2011 roku. Nad jego przygotowaniem pracowało wiele ministerstw. W planie określono działania, które należy podjąć w

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

latach 2011-2015 w zakresie adaptacji do zmian klimatu oraz ramy czasowe i wskaźniki dotyczące jego realizacji. W planie, który został podzielony na 20 działów tematycznych, wskazano ponad 230 konkretnych działań zaplanowanych na lata 2011-2015.

Przedstawiciele Ministerstwa Ekologii, Zrównoważonego Rozwoju oraz Energii podkreślili, że postępy z realizacji działań są na bieżąco monitorowane. Pod koniec 2013 roku zostanie dokonana średniookresowa ocena z realizacji francuskiej strategii adaptacji, natomiast pod koniec 2015 roku przygotowana zostanie ocena końcowa.

Podczas warsztatów, przedstawiciele z Francji wskazali również elementy kluczowe, niezbędne podczas przygotowywania i wdrażania strategii adaptacji.

Następnie jeden z uczestników spotkania, zapytał o przyczyny braku propozycji działań legislacyjnych na poziomie krajowym w Krajowym Planie Adaptacji.

Eksperti z Francji odpowiedzieli, że dokument opiera się na normach prawnych już istniejących, normy są jedynie aktualizowane. Plan jest realizowany zgodnie z ideą, aby nie narzucać społeczeństwu nowych aktów prawnych.

Pytano także, czy w Krajowym Planie Adaptacji uwzględniono kwestie związane z występowaniem powodzi?

Przedstawiciele z Francji wyjaśnili, że powodzie zostały uwzględnione w tematyce ryzyk naturalnych w Krajowym Planie Adaptacji. W planie zawarto przede wszystkim działania związane z powodziami spowodowanymi przez podniesienie się poziomu morza.

W dalszej części dyskusji rozmawiano na temat włączenia francuskiego Krajowego Planu Adaptacji do innych polityk krajowych czy regionalnych. Działania przewidziane w tym planie mają zasięg krajowy i nie muszą być przełożone na szczebel lokalny. Mogą być inspiracją do prowadzenia działań w regionach.

Rozmawiano również na temat informowania społeczeństwa o działaniach adaptacyjnych. We Francji prowadzono internetowe konsultacje społeczne w tym zakresie. Informacje na temat konsultacji znalazły się m.in. w prasie tematycznej, w głównych dziennikach, a także na stronach internetowych. Organizowano również konferencje prasowe, który polegały na relacjonowaniu tego co udało się zrobić i informowaniu o dalszych planowanych działaniach.

Podczas kolejnej prezentacji Pan Bertrand Reysset zaprezentował schemat przedstawiający monitoring i ocenę postępu realizacji francuskiej strategii adaptacji.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Do każdego z 20 działów tematycznych, zawartych w planie adaptacji przypisana jest jednostka pilotująca, która jest odpowiedzialna za właściwe prowadzenie wszystkich działań objętych danym tematem. Do każdego działania wyznacza się osobę odpowiedzialną za wdrożenie, terminy realizacji, oczekiwane rezultaty i wskaźniki monitorowania.

Osoba odpowiedzialna za dane działanie pilotażowe musi informować kierownika działu tematycznego o postępie prac.

Następnie prelegent przedstawił przykłady działań inwestycyjnych, regulacyjnych oraz mających na celu udostępnianie wiedzy, który zostały przewidziane we francuskiej strategii adaptacji.

W ramach działań mających na celu udostępnianie wiedzy, w 2012 roku uruchomiono portal www.drias-climat.fr, na którym można znaleźć dane dotyczące klimatu.

Następnie Pani Céline Phillips wygłosiła prezentację na temat procedur adaptacji w instytucji państwowej na przykładzie strategii działań ADEME na lata 2010-2013.

ADEME jest instytucją, która realizuje politykę publiczną w zakresie środowiska, energii i zrównoważonego rozwoju. Dekret z dnia 28 maja 2009 r. włączył kwestie adaptacji do zmian klimatu w obszar kompetencji ADEME.

Prelegentka przedstawiła proces opracowywania strategii działań ADEME. Podkreśliła, że ADEME wspiera samorządy terytorialne, ponieważ w ramach prawodawstwa są one zobowiązane do uwzględniania adaptacji zarówno w planach terytorialnych w zakresie ochrony energii i klimatu jak i w planach zagospodarowania przestrzennego.

Następnie Pan Bertrand na przykładzie instalacji energetyki atomowej (koncern EDF) oraz transportu kolejowego (koleje państwowe SNCF) zaprezentował przykłady działań adaptacyjnych w sektorze prywatnym. Prelegent podkreślił, że małe i średnie przedsiębiorstwa są w niewielkim stopniu zainteresowane tematyką związaną z adaptacją.

Pod koniec wystąpienia prelegent przedstawił wnioski wyciągnięte z realizacji Krajowego Planu Adaptacji. Podkreślił, że bardzo ważne jest m.in. ustalenie osób lub podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie działań i monitorowania wskaźników. Dodał także, że działania adaptacyjne mogą być realizowane niskim kosztem.

Podczas drugiego dnia warsztatów Pan Johan Schram, przybliżył wszystkim uczestnikom spotkania funkcjonowania narzędzia Necater, wykorzystywanego do oceny neutralności węglowej w programach operacyjnych na podstawie modeli finansowych oraz realizowanych działań. Necater wspiera proces decyzyjny, dotyczący inwestycji w ramach polityki regionalnej.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kluczowe cechy Necater:

- podejście globalne do wpływu węglowych programów, uwzględniające zarówno fazę budowy, jak i fazę operacyjną finansowanych projektów,
- podejście regionalne: model umożliwia uwzględnienie w wynikach charakterystyki regionalnej określonej przez użytkowników,
- przyjazne dla użytkownika narzędzie adresowane do osób niespecjalizujących się w ocenie węglowej.

Następnie prelegent przedstawił szczegółowo zasady funkcjonowania tego narzędzia.

Oprócz przekazania wiedzy teoretycznej francuscy specjaliści wskazali również szereg rozwiązań praktycznych, w tym działań, jakie przeprowadzono we Francji w związku z koniecznością adaptacji do zmian klimatu.

Na południu Francji planowano budowę szpitala w pobliżu brzegu morskiego. Jednak ostatecznie wzięto pod uwagę prognozy klimatyczne, które przewidują wzrost poziomu morza i zdecydowano się na przeniesienie szpitala w głąb lądu.

Inny przedstawiony przez ekspertów z Francji przykład dotyczył zabezpieczenia drogi przed skutkami zmian klimatu i postępującą erozją brzegu morskiego. Droga ta często ulegała zniszczeniu, a jej naprawa była kosztowna. W związku z tym zrealizowano projekt polegający na przeniesieniu jej w głąb lądu. Między drogą a morzem usypano wał i obsadzono go roślinnością specyficzną dla tego regionu. Nową drogę wybudowano w taki sposób, aby w przyszłości była odporna na podniesienie się poziomu wód morskich.

Następnie członkowie Sieci zostali podzieleni na grupy i ich zadaniem było opracowywanie założeń do projektu wytycznych, które będą uwzględniały kwestię adaptacji do zmian klimatu w krajowych i regionalnych programach operacyjnych. Opracowany podczas warsztatów materiał będzie stanowił inspirację i dobrą praktykę podczas przygotowywania programów operacyjnych, tak aby uwzględniały one kwestię adaptacji do zmian klimatu. Strona francuska odniosła się do założeń zaprezentowanych przez grupy. Zachęciła do wdrażania zaprezentowanych działań.

Grupa I

Propozycja horyzontalnych kryteriów wyboru projektów:

- Zgodność z Planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
- Wspieranie służb ratowniczych i monitorujących

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Propozycja zakresu działań, które mają aspekt klimatyczny.

Transport miejski	Adaptacja	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja taboru komunikacji zbiorowej pod kątem komfortu termicznego podróżnych (wyposażenie w klimatyzację), • Działania w zakresie ograniczenia dostępu pojazdów nie spełniających norm emisji do centrów miast, • Działania poprawiające komfort podróżowania pasażerów środkami transportu miejskiego (np. zacienianie w sposób sztuczny – zadaszenia lub naturalny (roślinność) – przystanków itp.).
	Mitygacja	<ul style="list-style-type: none"> • Działania związane z odzyskiwaniem energii (rekuperacja), • Budowa parkingów park & ride, • Zakup niskoemisyjnego taboru w mieście (np. na gaz, biogaz).
Transport drogowy	Adaptacja	<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa dróg w zakresie dostosowywania odwodnienia dróg do zmieniających się warunków pogodowych (większa liczba dni w roku z nawałnymi deszczami), • Przebudowa dróg w zakresie dostosowywania nawierzchni do zmieniających się warunków pogodowych (zastosowanie odpowiedniej mieszanki bitumicznej, która nie będzie ulegała odkształceniom w trakcie użytkowania), • Działania związane z planowaniem inwestycji na obszarach zagrożonych powodzią.
	Mitygacja	<ul style="list-style-type: none"> • Badania naukowe dot. innowacyjnych źródeł zasilania pojazdów samochodowych.
Transport morski	Adaptacja	<ul style="list-style-type: none"> • Działania w zakresie dostosowania infrastruktury portowej do podwyższania poziomu morza.
	Mitygacja	-
Energetyka	Adaptacja	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa obiektów użyteczności publicznej w formule budownictwa pasywnego (adaptacja połączona z mitygacją), • Działania związane z rozwojem i wykorzystaniem lokalnych źródeł energii odnawialnej (adaptacja połączona z mitygacją), • Działania w zakresie rozwoju sieci przesyłowych odbierających energię pochodzącą z odnawialnych źródeł energii (adaptacja połączona z mitygacją), • Modernizacja sieci przesyłowych pod kątem odporności na ekstremalne warunki pogodowe (nawałne deszcze, intensywne opady śniegu).
	Mitygacja	<ul style="list-style-type: none"> • Działania w zakresie rozwoju sieci ciepłej w celu likwidacji niskiej emisji, • Działania w zakresie rozwoju produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu (kogeneracja).

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Gospodarka wodna	Adaptacja	<ul style="list-style-type: none"> • Działania w zakresie poprawy przepustowości sieci kanalizacji deszczowej na obszarze miasta i obszarach pozamiejskich, • Działania w zakresie zagospodarowania wód opadowych na terenie miasta np. w postaci małych otwartych i zamkniętych zbiorników retencyjnych, „zielonych” dachów, • Działania przeciwdziałające uszczelnianiu gruntu, polegające na zwiększaniu powierzchni biologicznie czynnej (zakładanie i rozbudowywanie parków, ogródków przydomowych, zieleńców itp.), • Działania w zakresie gromadzenia wody (deszczowej, roztopowej), • Działania w zakresie przywracania naturalnych terenów zalewowych, • Działania w zakresie małej retencji wodnej, • Działania w zakresie retencji na obszarach górskich, • Działanie w zakresie spowalniania spływów powierzchniowych na obszarach górskich, • Działania w zakresie systemów ostrzegania, modelowania i monitorowania zagrożeń powodziowych oraz suszy, • Modernizacja istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej, • Budowa i modernizacja sieci wodociągowej, • Działania w zakresie monitorowania szczelności sieci wodociągowej, • Działania w zakresie zabezpieczania brzegów morskich oraz terenów zagrożonych osuwiskami.
	Mitygacja	-
Zdrowie	Adaptacja	<ul style="list-style-type: none"> • Działania związane z planowaniem i tworzeniem obszarów zielonych w miastach w celu zwiększenia komfortu termicznego, • Działania związane z poprawą komfortu pracy i przebywania w budynkach użyteczności publicznej (np. instalacja klimatyzacji), • Działania w zakresie bieżącego monitorowania wpływu zmian klimatu na zdrowie, • Prowadzenie badań wpływu zmian klimatu na zdrowie.
	Mitygacja	-
Rolnictwo	Adaptacja	<ul style="list-style-type: none"> • Działania w zakresie promowania naturalnych odmian roślin odpornych na zmiany klimatu, • Badania w zakresie przystosowywania gatunków roślin i zwierząt do zmieniających się warunków termicznych i opadowych, • Budowa systemów melioracyjnych oraz nawadniających.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Grupa II

Kryteria oceny projektów zintegrowanych pod kątem adaptacji do zmian klimatu:

- powstanie nowych terenów zielonych (m²),
- zwiększenie możliwości retencji wody (m³),
- lokalizacja nowych obiektów budowlanych (tereny zalewowe),
- powierzchnia nowych terenów uszczelnianych na skutek projektu.

Propozycja zakresu działań, które mają aspekt klimatyczny.

Rewitalizacja obszarów miejskich	Adaptacja	<ul style="list-style-type: none">• Przebudowa kanalizacji deszczowej, dostosowanie do deszczów nawalnych,• Rozbiórki wybetonowanych powierzchni,• Zmiana terenów utwardzonych na tereny zielone,• Nowe nasadzenia zieleni,• Retencjonowanie wody deszczowej – mikro zbiorniki retencyjne, zbiorniki na wodę deszczową na osiedlach domów jednorodzinnych. Wykorzystywanie wody deszczowej do podlewania,• Termomodernizacja budynków - izolowanie ścian,• Przywracanie naturalnych terenów zalewowych.
Edukacja i promocja	Adaptacja	<ul style="list-style-type: none">• Zwiększenie świadomości dotyczącej zmian klimatu,• Promocja zachowań sprzyjających adaptacji lub zmniejszających uciążliwość spowodowaną zmianami klimatycznymi.

Grupa III

Propozycja zakresu działań, które mają aspekt klimatyczny

Transport	Adaptacja, mitygacja	<ul style="list-style-type: none">• Rozwijanie transportu zbiorowego – wymiana taboru na hybrydowy,• Zacienianie parkingów,• Budowa park & ride poza centrami miast,• Rozwój ścieżek rowerowych,• Dostosowywania nawierzchni dróg do zmieniających się warunków pogodowych,• Wykorzystywanie systemu bezkolizyjnego – zielona fala.
Zdrowie		<ul style="list-style-type: none">• Tworzenie parków, ogródków deszczowych, powierzchni ażurowych,• Wyprowadzenie transportu poza centra miast,• Rozwój sieci ciepłowniczej w celu wyeliminowanie niskiej emisji,• Poprawa organizacji i zarządzania kryzysowego oraz wyposażenie służb w odpowiedni sprzęt ratowniczy.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Energetyka	Adaptacja, mitygacja	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój źródeł odnawialnych, • Wymiana instalacji na urządzenia o większej efektywności energetycznej, • Dostosowanie sieci dystrybucyjnych do zwiększonego poboru energii, • Poprawa organizacji systemu służb ratownictwa energetycznego.
Monitoring środowiska		<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring środowiska i koordynacja zarządzania służbami ratownictwa kryzysowego, • Dostosowanie systemu monitoringu środowiska do lokalnych systemów ostrzegania przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, np. huraganami, nawałnicami, • Poprawa systemu łączności służb ratownictwa kryzysowego.
Gospodarka wodna i rolnictwo		<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie systemu retencji wód powierzchniowych, • Przystosowanie budynków do terenów zalewowych, • Renaturyzacja koryt rzek.
Edukacja		<ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnienie zmian klimatycznych w programach nauczania dla szkół, • Programy edukacyjne w mediach na temat zmian klimatu
Kultura		<ul style="list-style-type: none"> • Wzmacniania konstrukcji budowli zabytkowych.

Przewodnicząca Grupy Roboczej
Nowa Perspektywa Finansowa
Sieć Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju
Joanna Kopczyńska

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

